

УДК 378

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ: РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

О.С. Дущенко

викладач,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

У статті представлено результати експериментального дослідження готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності. Висвітлено науково обґрунтований інструментарій, презентовано структурно-дослідницьку модель формування підготовленості студентів до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності, конкретизовано результати дослідно-експериментальної роботи.

Ключові слова: експериментальне дослідження, готовність майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності, компоненти, рівні, умови, критерії, показники, модель.

Пріоритетним завданням вітчизняної сучасної освіти є забезпечення здатності учнівської молоді стати конкурентоздатними фахівцями. За сучасних умов, коли інтернет-технології активно застосовуються в світовій практиці освітньої сфери, актуалізується питання готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності.

Дослідження процесу підготовки майбутніх вчителів до застосування мережі Інтернет та інтернет-технологій присвячені наукові роботи Л. Білоусової, Л. Брескіної, Г. Жабєєва, С. Криштоф, В. Шевченко, О. Шувалової, С. Яшанова та ін. Натомість питання формування готовності саме майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності розглянуто недостатньо.

Метою статті є аналіз попередніх результатів експериментального дослідження готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності.

Для розв'язання питання щодо формування готовності майбутнього вчителя інформатики застосовувати інтернет-технології у професійній діяльності було визначено та реалізовано наступні завдання:

- 1) вивчення стану сформованості готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій;
- 2) визначення умов, етапів, рівнів, критеріїв, показників, компонентів готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій;
- 3) розроблення моделі формування готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності.
- 4) впровадження зазначеної моделі у освітній процес ВНЗ.

Педагогічний експеримент складався з констатувального, формувального та контролюючого експериментів.

Констатувальний експеримент передбачав проведення анкетування серед майбутніх учителів інформатики з метою визначення рівня готовності до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності, виявлення можливостей для підвищення зазначеної готовності.

На формувальному та контролюючому етапах експерименту було проведено перевірку теоретичних положень дослідження, сформовано основні висновки.

Базою педагогічного експерименту виступали такі ВНЗ України, як Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», в яких відбувається підготовка майбутніх фахівців у сфері освіти.

Наведемо результати експериментального дослідження, базою якого був Ізмаїльський державний гуманітарний університет (ІДГУ), зокрема факультет управління, адміністрування та

інформаційної діяльності. Так, протягом 2012-2017 рр. в експерименті було задіяно 110 студентів 1-5 курсів зі спеціальності «Інформатика».

На основі аналізу навчального плану, типових та робочих програм з навчальних дисциплін спеціальності «Інформатика», було вирішено питання про впровадження структурно-дослідницької моделі формування готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності для студентів третього курсу.

У межах реалізації структурно-дослідницької моделі формування готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності було розроблено навчально-методичний комплекс «Інтернет-технології» для дисципліни вільного вибору студентів «Інтернет-технології та ресурси» в ІДГУ.

Експериментальне дослідження складалося з таких етапів.

Перший етап дослідження (2012-2013 рр.) полягав у вивченні стану досліджуваності даної проблеми в теоретичному і практичному напрямках. Було визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, робочу гіпотезу, методологічні основи та понятійний апарат дослідження, експериментальну базу, умови, етапи, рівні, критерії, показники, компоненти, які можуть сприяти формуванню готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності.

На другому етапі вивчення (2013-2016 рр.) переглянуто навчальні програми спеціальності «Інформатика» з позицій застосування інтернет-технологій. З навчальної дисципліни вільного вибору студентів «Інтернет-технології» розроблено навчально-методичний комплекс «Інтернет-технології» (навчальна програма дисципліни, робоча навчальна програма, навчально-методичне забезпечення лекційного курсу дисципліни, інструктивно-методичний матеріал до лабораторних робіт, методичні рекомендації до організації самостійної й індивідуальної роботи студентів, завдання для проміжного та підсумкового контролів, список рекомендованої літератури). Запропоновано методику впровадження в професійно-педагогічну підготовку майбутніх вчителів інформатики навчальної дисципліни «Інтернет-технології». Розпочато впровадження навчальної дисципліни «Інтернет-технології» в навчальний процес вищих навчальних закладів.

Третій етап дослідження (2016-2017 рр.) передбачав проведення експериментальної перевірки теоретичних положень дослідження, формування основних висновків, укладання рекомендацій щодо подальшого вдосконалення розробленої структурно-дослідницької моделі формування готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності.

У ході констатувального експерименту було виявлено незадовільний стан сформованості готовності майбутніх учителів інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності з питань організації професійно-педагогічної підготовки на основі інтернет-технологій; стимулювання позитивної мотивації до застосування інтернет-технологій; вироблення у студентів умінь та навичок застосування інтернет-технологій; формування прагнення до створення власних розробок із застосуванням інтернет-технологій у професійній діяльності.

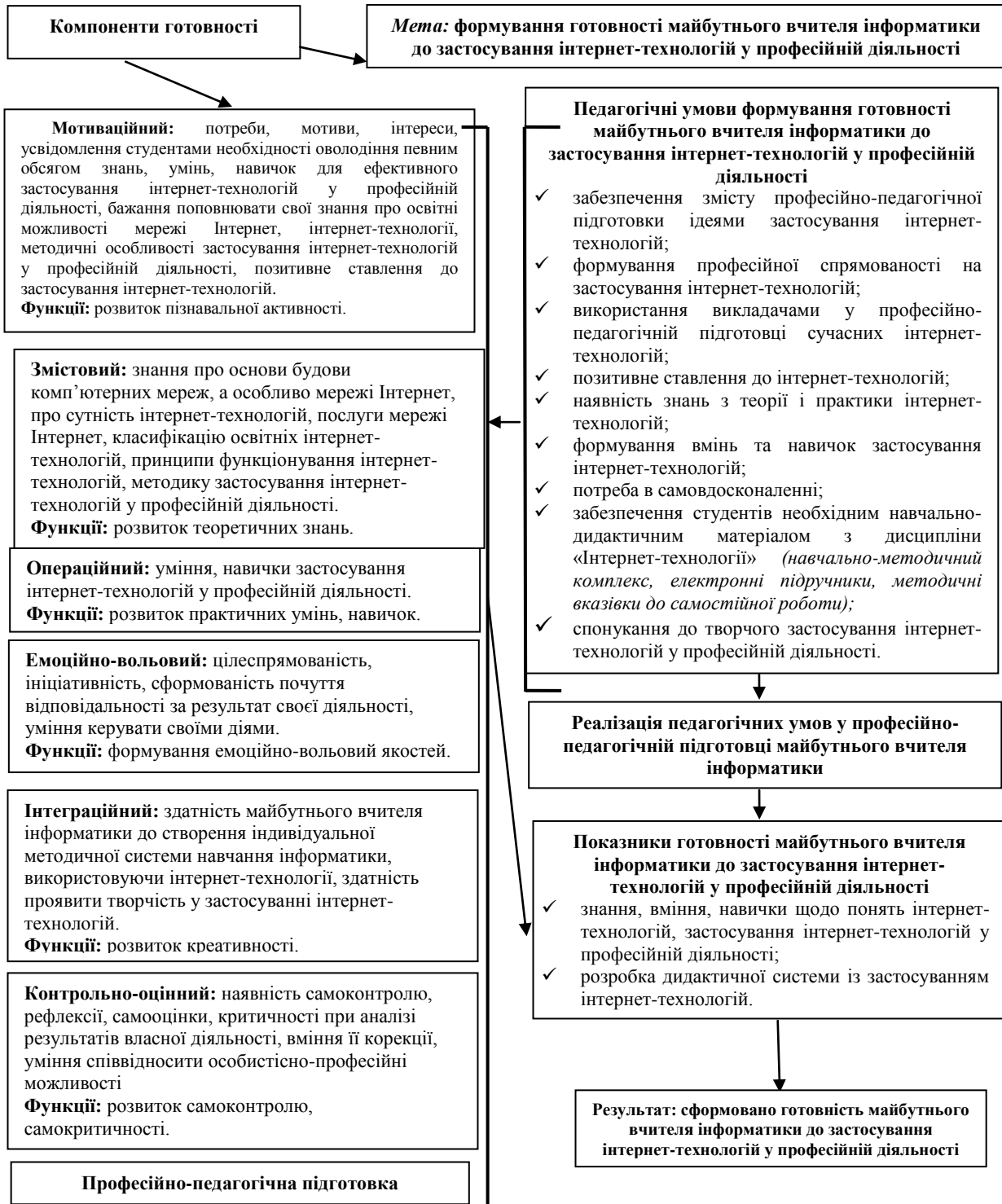
Результат констатувального експерименту та аналіз наукових праць дозволили виділити умови, етапи, рівні, критерії, показники, компоненти готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій [7, с. 8], які узагальнено можна представити у вигляді структурно-дослідницької моделі формування готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності (схема 1).

У ході формувального експерименту відбувалося впровадження в навчальний процес матеріалів навчально-методичного комплексу «Інтернет-технології».

Для проведення експериментально-дослідної роботи використовувалися такі методи дослідження: анкетування студентів щодо рівня готовності до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності, аналіз навчальних планів, навчальних та робочих програм навчальних дисциплін, методи математичної статистики; такі методи використовувалися на різних етапах запровадження експериментальної технології.

Порівняльний аналіз результатів контрольної та експериментальної груп дозволив зробити висновок, що навчальні досягнення в експериментальній групі вищі, ніж у контрольній. В таблицях 1-6 представлено оцінки рівнів сформованості кожного компоненту готовності до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності.

Схема 1. Структурно-дослідницька модель формування готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності

Таблиця 1. Оцінка рівнів сформованості мотиваційного компонента до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності

Рівні	Експериментальна група			Контрольна група		
	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів
Низький	0	0%	0%	17	22%	16%
Середній	7	21%	6%	35	46%	32%
Достатній	22	67%	20%	25	32%	23%
Високий	4	12%	4%	0	0%	0%

Таблиця 2. Оцінка рівнів сформованості змістового компонента до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності

Рівні	Експериментальна група			Контрольна група		
	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів
Низький	0	0%	0%	0	0%	0%
Середній	15	45%	14%	52	68%	47%
Достатній	16	49%	15%	17	22%	16%
Високий	2	6%	2%	8	10%	7%

Таблиця 3. Оцінка рівнів сформованості операційного компонента до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності

Рівні	Експериментальна група			Контрольна група		
	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів
Низький	0	0%	0%	0	0%	0%
Середній	15	45%	14%	42	54%	38%
Достатній	16	49%	15%	26	34%	24%
Високий	2	6%	2%	9	12%	8%

Таблиця 4. Оцінка рівнів сформованості емоційно-вольового компонента до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності

Рівні	Експериментальна група			Контрольна група		
	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів
Низький	0	0%	0%	8	10%	7%
Середній	11	33,33%	10%	9	12%	8%
Достатній	11	33,33%	10%	52	68%	47%
Високий	11	33,33%	10%	8	10%	7%

Таблиця 5. Оцінка рівнів сформованості інтеграційного компонента до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності

Рівні	Експериментальна група			Контрольна група		
	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів
Низький	0	0%	0%	9	12%	8%
Середній	22	67%	20%	35	45%	32%
Достатній	7	21%	6%	25	33%	23%
Високий	4	12%	4%	8	10%	7%

Таблиця 6. Оцінка рівнів сформованості контрольно-оцінного компонента до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності

Рівні	Експериментальна група			Контрольна група		
	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів	Кількість студентів, абс. зн.	Кількість студентів, %	% від числа студентів
Низький	4	12%	4%	17	22%	16%
Середній	11	33%	10%	17	22%	16%
Достатній	15	46%	14%	35	46%	32%
Високий	3	9%	3%	8	10%	7%

Порівняльний аналіз результатів експериментальної та контрольної груп показав, що найбільший рівень має емоційно-вольовий компонент готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності – 33 %, однакові значення високих рівнів мають мотиваційний, інтеграційний компоненти – 11 %, змістовий та операційний компоненти – 6 %; найвищий достатній рівень має мотиваційний компонент – 67 %, для однакових значень достатніх рівнів характерні змістовий та операційний компоненти – 49 %; найвищий середній рівень має інтеграційний компонент – 67 %, однакові значення середніх рівнів мають змістовий та операційний компоненти – 45 %, емоційно-вольовий та контрольно-оцінний компоненти – 33 %.

Отже, результати дослідження свідчать про ефективність розробленої моделі формування готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці різнопорівняльних навчальних завдань, спрямованих на більш глибоке вивчення майбутніми вчителями інформатики технологій та веб-технологій.

1. Білоусова Л. І. Компоненти підготовки вчителя до використання Інтернет-підтримки у навчальному процесі: Издательский дом Образования и наука Ltd / Л. І. Білоусова, С. Д. Криштоф // Проблемы подготовки специалистов. Педагогические науки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rusnauka.com/1_NIO_2012/Pedagogica/2_98499.doc.htm.
2. Жабєєв Г. В. Методика використання інтернет-ресурсів у процесі профільного навчання фізики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Г. В. Жабєєв; Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2009. – 230 с.
3. Криштоф С. Д. Підготовка майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін до використання Інтернет-підтримки у процесі навчання старшокласників: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / С. Д. Криштоф; МОНМС України, Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Харків, 2012. – 20 с.
4. Шевченко В. В. Методика навчання інформатичних дисциплін майбутніх учителів технологій засобами інтернет-технологій: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / В. В. Шевченко; МОНМС України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2012. – 212 с.
5. Шувалова О. І. Напрямки використання Інтернету як додаткового засобу навчання при підготовці викладачів інформатики / О. І. Шувалова // Сборник трудов IV научно-методического семинара «Информационные технологии в учебном процессе». – Одесса : ЮНПУ им. Ушинского, 2003. – 192 с.
6. Яшанов С. Інтеграція навчальних інтернет-ресурсів у процес підготовки вчителя до майбутньої професійної діяльності / С. Яшанов // Науково-практичне видання «Вища школа». – № 5-6. – 2010. – С. 51-54.
7. Дущенко О. С. Готовність майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності / О. С. Дущенко // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка (наукове видання). – № 1 (14). – Мелітополь : Вид-во МДПУ, 2015. – С. 327-333.
8. Дущенко О. С. Компоненти готовності майбутнього вчителя інформатики до застосування інтернет-технологій у професійній діяльності / О. С. Дущенко // Наукове видання «Проблемы современного педагогического образования». Сер.: Педагогика и психология. – Ялта : РИО ГПА, 2015. – Вып. 47. – Ч. 3. – С. 74-80.

Дущенко О. С. Готовность будущего учителя информатики к применению интернет-технологий: результаты экспериментального исследования.

В статье представлены некоторые результаты экспериментального исследования готовности будущего учителя информатики к применению интернет-технологий в профессиональной деятельности. Освещен научно обоснованный инструментарий, представлена структурно-исследовательская модель формирования готовности студентов к применению интернет-технологий в профессиональной деятельности, конкретизированы результаты опытно-экспериментальной работы.

Ключевые слова: экспериментальное исследование, готовность будущего учителя информатики к применению интернет-технологий в профессиональной деятельности, компоненты, уровни, условия, критерии, показатели, модель.

Dushchenko O. S. Readiness of the Future Teacher of Informatics to apply Internet Technologies: Some results of Experimental Research.

The article presents some results of an experimental study of the readiness of the future teacher of informatics to apply Internet technologies in professional activities. A scientifically substantiated toolkit is presented, a structural and research model of formation of students readiness for application of Internet technologies in professional activity is presented, the results of experimental work are specified.

Key words: experimental research, readiness of future teacher of informatics to apply of Internet technologies in professional activity, components, levels, conditions, criteria, indicators, model of readiness of future teacher of informatics to apply of Internet technologies in professional activity.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Гнезділова К.М.